

Otevřený dopis k obnově krajiny v rámci Národního plánu obnovy

Vážený pan
Ing. Andrej Babiš
předseda vlády ČR

Praha 18. března 2021

Vážený pane premiére,

obracíme se na Vás jménem akademických, ekologických, zemědělských a dalších odborných organizací a vědců s naléhavou žádostí **zařadit do aktuálně projednávaného Národního plánu obnovy takové investice do obnovy krajiny, které budou mít skutečně významný pozitivní dopad na problémy se suchem, schopnost krajiny zadržet vodu a klesající biodiverzitu.**

Vysychání krajiny, eroze zemědělské půdy a její stále nižší schopnost zadržet vodu jsou dnes intenzivně skloňované jako zásadní problémy velké části českého zemědělství a lesnictví, negativně ovlivňující fungování krajiny a tím i život lidí. Jejich řešení je dlouhodobé a velmi nákladné. Národní plán obnovy (NPO) je ideální příležitost jak získat od EU finanční prostředky na investice do revitalizace vodních toků, rozptýlené zeleně v krajině, protierozních a dalších opatření, která jsou klíčová pro obnovu naší krajiny a získávají čím dál větší podporu veřejnosti. Jejich realizace by měla jednoznačně pozitivní ekonomické a sociální přínosy, pomohla by mimo jiné oživení ekonomických aktivit na venkově, včetně šetrnějších způsobů zemědělského hospodaření. Přispěla by zároveň k ukládání uhlíku a adaptaci krajiny na klimatickou změnu.

Ministerstvo životního prostředí má pro tyto účely vytvořeny programy (Operační program Životní prostředí, Program péče o krajinu) a dostatečnou kapacitu v krátkém časovém horizontu přidělit potřebným projektům o minimálně 7,5 miliardy Kč více, než kolik v nich nyní má. Připravených či v krátké době realizovatelných projektů je přitom výrazně více, ale nerealizují se pouze proto, že na ně chybí peníze.

Jedná se konkrétně o investice do revitalizací vodních toků, obnovy mokřadů, výsadby dřevin a další zeleně v krajině, zvyšování odolnosti lesů vůči suchu (podsadby a dosadby listnáčů a jedlí do ještě nenapadených porostů), či opatření proti erozi na zemědělské půdě.

O doplnění uvedených opatření do Národního plánu obnovy jsme jednali se zástupci příslušných ministerstev zemědělství a životního prostředí, ovšem bez úspěchu.

Vážený pane premiére, obracíme se proto přímo na Vás a žádáme Vás o pomoc s doplněním finančních prostředků na výše zmíněné typy projektů do Národního plánu obnovy. Pro naši krajinu je to příležitost, která se nebude opakovat. Skutečná potřeba investic do uvedených opatření je mnohem vyšší než oněch 7,5 miliardy Kč. Například na revitalizaci vodních toků je podle našich odhadů v nejbližší době potřeba 20 miliard Kč,

dlouhodobě pak až 200 miliard Kč, což vytvoří 15 až 30 tisíc pracovních příležitostí (plných úvazků po dobu jednoho roku) po dobu trvání revitalizace. Úpravy drenáží a obnova mokřadů budou vyžadovat 30 až 60 miliard Kč. V případě obnovy krajinné struktury (zejm. zeleně) je v nízkonákladové variantě (s částečným využitím přirozené obnovy) potřeba 7 až 12 miliard Kč při vytvoření 5 až 9 tis. pracovních příležitostí (plných úvazků po dobu jednoho roku po dobu trvání revitalizace), resp. nejméně 30 miliard Kč při využití obvyklých postupů [1].

Považujeme podporu obnovy a přizpůsobení krajiny změnám klimatu v současném návrhu Národního plánu obnovy za zcela nedostatečnou. Nebude-li však možné navýšení finančních prostředků, žádáme Vás alespoň o přehodnocení a nahrazení některých navržených typů podpor, jejichž realizace je méně efektivní nebo dokonce riziková z hlediska obnovy funkcí krajiny. Konkrétně jde například o úpravy vodních toků, které Ministerstvo zemědělství do Národního plánu obnovy zahrnulo, přestože v jejich důsledku dochází naopak k nežádoucímu odtoku vody z krajiny. Podobně umělé zalesňování holin nemusí být vždy nejlepší řešení z hlediska budoucí odolnosti vysázených porostů či stabilizace jejich ekosystémových funkcí. Obecně řečeno, je třeba vyšší měrou podporovat zejména méně rozsáhlá a pestřejší opatření v krajině, realizovatelná ve spolupráci s v místě žijícími zemědělci a dalšími hospodáři, kteří jsou s krajinou spjatí.

Vážený pane premiére, žádáme Vás o odpovědné a důkladné zvážení naší žádosti a jsme Vám k dispozici k věcným a odborným konzultacím.

S pozdravem

za Hnutí DUHA – Friends of the Earth CR, Mgr. Anna Kárníková, ředitelka
za Asociaci soukromého zemědělství ČR, Mgr. Ing. Jaroslav Šebek, předseda
za Český svaz ochránců přírody, RNDr. Libor Ambrozek, předseda
za Českou společnost pro ekologii, RNDr. Robert Tropek Ph.D, předseda
za Českou společnost ornitologickou, Mgr. Zdeněk Vermouzek, ředitel
za Platformu pro krajinu, RNDr. Petr Petřík, Ph.D., koordinátor
za Živá voda z.s, Jiří Malík, předseda
za Beleco z.s, Ing. Jana Moravcová, ředitelka

Prof. RNDr. Pavel Kindlmann Dr.Sc, Mezivládní platforma OSN pro biodiverzitu a ekosystémové služby

Prof. Ing. Hana Šantrůčková CSc., děkanka Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

Prof. David Storch Ph.D, Centrum pro teoretická studia, společné pracoviště Univerzity Karlovy a Akademie věd ČR a Katedra ekologie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy
Prof. RNDr. Jaroslav Vrba, CSc., vedoucí Katedry biologie ekosystémů, Přírodovědecká fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

Prof. Ing. Miroslav Svoboda, Ph.D., Lesnická a dřevařská fakulta České zemědělské univerzity v Praze

Prof. RNDr. František Krahulec, CSc., Botanický ústav Akademie věd ČR

Prof. RNDr. Jakub Hruška, CSc., Ústav výzkumu globální změny AV ČR a Česká geologická služba

Prof. Ing. Josef Fanta, CSc., emeritní profesor lesnictví, Univerzita ve Wageningen,
Nizozemí

Prof. RNDr. Karel Prach, CSc., Katedra botaniky, Přírodovědecká fakulta Jihočeské
univerzity

Doc. RNDr. Martin Rulík, Ph.D., Katedra ekologie a životního prostředí, Přírodovědecká
fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Kontakt:

Jaromír Bláha, jaromir.blaha@hnutiduha.cz, 731463929

[1] Odhady podle studie Hnutí DUHA: <http://bit.ly/studie-npo>